

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 23.12.2003
KOM(2003) 827 slutlig

2003/0326 (CNS)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

**om att ge domstolen behörighet
i mål om gemenskapspatent**

(framlagt av kommissionen)

INNEHÅLL

MOTIVERING.....	4
1. Bakgrund.....	4
2. Gemenskapspatentet	4
3. EU-domstolssystemet	5
4. Övergångsperiod	5
5. Behov av gemenskapsingripande.....	6
6. Föreslagna bestämmelser	6
RÅDETS BESLUT om att ge domstolen behörighet i mål om gemenskapspatent	9
FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT	12
Åtgärdens beteckning: Förslag till rådsbeslut om att ge Europeiska gemenskapernas domstol behörighet i mål om gemenskapspatent	12
1. BERÖRDA BUDGETRUBRIKER	12
2. ALLMÄNNA UPPGIFTER	12
3. BUDGETTEKNISKA UPPGIFTER	12
4. RÄTTSLIG GRUND	12
5. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN OCH SKÅL FÖR ÅTGÄRDEN	13
5.1. Behovet av gemenskapsåtgärder	13
5.1.1. Mål för åtgärden	13
5.1.2. Förhandsutvärdering	13
5.2. Planerad verksamhet och villkor för finansiering via budgeten.....	14
5.3. Genomförandebestämmelser	14
6. BUDGETKONSEKVENSER	14
7. EFFEKTER PÅ PERSONALRESURSER OCH ADMINISTRATIVA UTGIFTER ...	14
8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING.....	14
8.1. Metod för uppföljning	14
8.2. Planerad form och tidsplan för utvärderingar	14
9. BESTÄMMELSER OM BEDRÅGERIBEKÄMPNING.....	14
KONSEKVENSBEDÖMNING FÖRSLAGETS KONSEKVENSER FÖR FÖRETAG, SÅRSKILT SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG	15
Beteckning på förslaget	15

Dokumentets referensnummer	15
Förslaget	15
Konsekvenser för företagen.....	15
Samråd	17

MOTIVERING

1. BAKGRUND

Sedan länge har patentskydd i gemenskapen säkerställts på två sätt, av vilka inget grundar sig på en gemenskapsrättsakt: Nationella patent meddelas av nationella patentverk på grundval av lagar i respektive medlemsstat. Skyddet inskränker sig till ifrågavarande medlemsstats territorium och i händelse av tvist skall patenträtten försvaras vid de behöriga nationella domstolarna. Europapatent meddelas av EPO (Europeiska patentverket) som inrättats på grundval av Konventionen om meddelande av europeiska patent (Europeiska patentkonventionen, EPC) av den 5 oktober 1973, vilken innehåller materiell patenträtt och ett enhetligt patenteringsförfarande. Från och med att det meddelas ger ett europapatent skydd i ett av rättshavaren designerat antal länder bland de konventionsanslutna staterna. Men den harmoniserade patenträtt som finns i kraft av Europeiska patentkonventionen sträcker sig i princip bara fram till dess att europapatentet meddelas, varefter patentets verkan bestäms av den nationella patentlagen i respektive av rättshavaren designerad konventionsansluten stat. I händelse av tvist kommer den rättsliga behandlingen vidare att skötas av behöriga nationella domstolar. Denna situation där en patenträtt meddelas i eller med verkan begränsad till enskilda medlemsstater i EU, vilket för rättshavaren innebär en risk att bli indragen i ett antal patentmål i olika medlemsstater om samma rätts- eller sakfråga med i värsta fall varierande utgång, har länge brännmärkts som ohållbar och olämplig med hänsyn till behoven hos näringslivet i EU. Sedan länge har medlemsstaterna lagt ner stora ansträngningar på att åtgärda situationen på gemenskapsplanet. Gemenskapens patentkonvention, som syftade till att skapa ett enhetligt gemenskapspatent, undertecknades i Luxemburg den 15 december 1975 och följdes av ett avtal undertecknat i Luxemburg den 15 december 1989 om gemenskapspatent, som bl.a. omfattar ett protokoll om lösning av tvister i fråga om intrång i och giltighet för gemenskapspatent. Ingen av dessa överenskommelser trädde dock i kraft.

2. GEMENSKAPSPATENTET

Vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 initierades ett allmänt program inriktat på att förbättra EU-ekonomins konkurrenskraft och frågan togs upp på nytt. En konkret förbättringsåtgärd som rådet föreslog var att skapa ett gemenskapspatentsystem för att angripa befintliga brister i rättsskyddet för uppfinningar och därigenom ge incitament till investeringar i forskning och utveckling, vilket skulle bidra till bättre konkurrenskraft i ekonomin som helhet. Inte långt efter Europarådets möte i Lissabon lade kommissionen den 1 augusti 2000 ett förslag till rådsförordning om gemenskapspatent [KOM(2000) 412 slutlig] som innehåller relevanta bestämmelser om gemenskapspatent, särskilt bestämmelser om att skapa ett enhetligt gemenskapspatent med klart angivna rättigheter, rättsmedel för att försvara dessa rättigheter, ogiltighetsgrunder samt former för förvaltning av gemenskapspatenten, t.ex. förnyelse på årsbasis. Tanken är att gemenskapspatenten skall meddelas av EPO. För detta ändamål måste gemenskapen tillträda Europeiska patentkonventionen och därpå uppdraga åt EPO att meddela gemenskapspatent. Då kommer EPO att meddela europapatent och gemenskapspatent på identiska grunder ur Europeiska patentkonventionen, vilket borgar för enhetlighet och rättssäkerhet i

EU på patenträttens område. Därtill kan EPO:s gedigna kompetens som granskningsmyndighet ställas i gemenskapspatentets tjänst.

3. EU-DOMSTOLSSYSTEMET

Genom att inrätta ett EU-domstolssystem lägger man en central pusselbit på plats i gemenskapens patentsystem. Ett gemensamt patentinstitut för hela EU kommer därmed inte bara att regleras genom enhetliga bestämmelser i EU-rätten via rådets förordning om gemenskapspatent. Det kommer senast 2010, efter en övergångsperiod då de nationella domstolarna behåller behörigheten i sakfrågorna, dessutom att försvaras vid ett EU-domstolssystem vars beslut har verkan i hela EU.

En rättslig grund för att bilda ett EU-domstolssystem infördes i EG-fördraget genom artikel 2 (punkterna 26 f.) i Nicefördraget om ändring av Fördraget om Europeiska unionen, Fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem, vilket trädde i kraft den 1 februari 2003. Genom denna artikel 2 kompletteras EG-fördraget med artiklarna 229a och 225a. Förslagsvis upprättas EU-domstolssystemet med hjälp av två rådsbeslut på grundval av dessa artiklar.

För att domstolen skall kunna svara för rättsutövning med hänsyn till gemenskapspatentet, måste den ges en motsvarande behörighet. Enligt artikel 229a i EG-fördraget får rådet anta bestämmelser för att i den omfattning som det beslutar ge domstolen behörighet att avgöra tvister som rör tillämpningen av de rättsakter som antagits på grundval av EG-fördraget och genom vilka gemenskapsrättigheter avseende industriellt rättsskydd skapas. I föreliggande beslut föreskrivs om en överföring av behörighet att avgöra tvister om gemenskapspatent och om behörighetens exakta omfattning (artiklarna 1 och 2). Enligt artikel 229a i EG-fördraget skall rådet rekommendera medlemsstaterna att anta bestämmelserna om behörighetsöverföring i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser (artikel 3).

I ett separat förslag till rådet föreslår kommissionen ett beslut på grundval av artiklarna 225a och 245 i EG-fördraget inriktat på att upprätta en särskild rättsinstans som skall kallas ”gemenskapspatenträtten” och ha till uppgift att, inom ramen för domstolens behörighet, säkerställa rättsutövning i första instans när det gäller gemenskapspatent. Det beslutet innehåller vidare de bestämmelser som krävs för att anpassa förstainstansrätten, vilken enligt artikel 225.2 ikläder sig rollen av andra instans för överprövning av gemenskapspatenträttens avgöranden.

4. ÖVERGÅNGSPERIOD

Den 3 mars 2002 enades rådet i sin gemensamma politiska strategi om att EU-domstolssystemet skall upprättas senast år 2010. Till dess kommer medlemsstaternas nationella domstolar att vara behöriga. Detta har betydelse för gemenskapspatent som träder i kraft innan EU-domstolssystemet upprättas. Förordningen om gemenskapspatent kommer att innehålla särskilda bestämmelser som reglerar övergångsperioden. Varje medlemsstat förväntas utse ett begränsat antal nationella domstolar som skall utöva den behörighet som kommer att överföras till domstolen när övergångsperioden når sitt slut. Enligt artikel 2 i detta beslut skall mål som

anhängiggjorts vid nationella domstolar när överföringen av behörighet till domstolen träder i kraft fullföljas i de behöriga nationella domstolarna.

5. BEHOV AV GEMENSKAPSINGRIPANDE

Föreliggande beslut om rättsutövningen i samband med gemenskapssystemet syftar till att avhjälpa befintliga brister när det gäller patentskydd i EU. Målsättningen är att åstadkomma ett patentskydd på EU-nivå som kan försvaras via talan inför en enda domstol med enhetligt arbets- och synsätt. Den målsättningen kan bara uppnås på EU-nivå.

6. FÖRESLAGNA BESTÄMMELSER

Artikel 1 – Överföring av behörighet på Europeiska gemenskapernas domstol

I artikeln specificeras det behörighetsområde där domstolen får exklusiv behörighet.

Enligt punkt a får domstolen behörighet i tvister som rör intrång i och giltighet för gemenskapspatent. Vilken typ av talan i samband med sådana tvister som skall tillåtas kommer att framgå av förordningen om gemenskapspatent. Utkastet till förordning om gemenskapspatent innehåller härvidlag bestämmelser om talan för att få stopp på ett intrång (artiklarna 33 och 34) och talan för att fastställa att intrång inte har skett (artikel 34). Domstolen får vidare förordna om att intrångsgörande artiklar skall tas i beslag eller om andra lämpliga straffåtgärder (artikel 43). När det gäller gemenskapspatentets giltighet finns enligt utkastet till förordning talan om ogiltigförklaring (artikel 31) och genkärsmål om ogiltigförklaring (artikel 32).

När ett gemenskapstilläggsskydd har beviljats för en tid som går utöver skyddstiden enligt ett gemenskapspatent, skall tvister rörande intrång eller giltighet med hänsyn till tilläggsskyddet också höra till domstolens behörighet. Härvidlag tänker kommissionen lägga ett förslag inriktat på att skapa ett gemenskapstilläggsskydd som skall förlänga skyddstiden för ett gemenskapspatent på samma sätt som gäller för nationella patent enligt rådets förordning (EEG) nr 1768/92 av den 18 juni 1992 om införande av tilläggsskydd för läkemedel [EGT L 182, 2.7.1992, s. 1–5] och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 av den 23 juli 1996 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel [EGT L 198, 8.8.1996, s. 30–35].

I punkt b ges behörighet för tvister rörande utnyttjande av uppfinningen efter det att gemenskapspatentansökan offentliggjorts och rättigheter grundade på tidigare användning av uppfinningen. På detta område medges enligt förordningen om gemenskapspatent yrkanden på rimlig ersättning från varje person som, under tiden mellan det att ansökan om gemenskapspatent offentliggörs och det att gemenskapspatentet beviljas, har utnyttjat uppfinningen på ett sätt som gemenskapspatentskyddet förbjuder (artiklarna 11, 35). Vidare stadgas i utkastet till förordning om gemenskapspatent om en rättighet som grundar sig på tidigare utnyttjande av uppfinningen (artiklarna 12, 36). Om uppfinningen användes redan innan ansökan om gemenskapspatent lämnades in, får den tidigare användaren fortsätta att använda uppfinningen för sina affärsändamål och kan åberopa sin rättighet mot gemenskapspatentet eller ett gemenskapstilläggsskydd.

Enligt punkt c skall domstolen också ha behörighet för interimistiska åtgärder på det överförda behörighetsområdet. Med hänsyn till att domstolen tillerkänns behörighet när det gäller gemenskapspatent bör den även ha beredskap för sådana lämpliga interimistiska åtgärder enligt artikel 243 i EG-fördraget som eventuellt behövs innan ett avgörande i huvudsaken kan fällas. Behörigheten när det gäller interimistiska åtgärder begränsas inte till pågående domstolsbehandling utan medger också beslut om interimistiska åtgärder innan målet har anhängiggjorts vid domstolen. Dessutom bör domstolen ha behörighet att besluta om sådana bevisskyddande åtgärder som tillhandahålls genom kommissionens förslag till rådsbeslut om att upprätta gemenskapspatenträtten och om överprövning vid förstainstansrätten.

Enligt punkt d överförs behörighet när det gäller skadestånd eller ersättning i de fall för vilka artikeln ger domstolen behörighet. Yrkanden som hör till denna kategori behandlas i artikel 44 i utkastet till förordning om gemenskapspatent, där man särskilt medger skadeståndskrav från gemenskapspatenthavaren i händelse av intrång men också krav från en tredje part riktade mot rättshavaren när denne utnyttjat sina rättigheter otillbörligt till skada för andra. Genom kommissionens förslag till rådsbeslut om att upprätta gemenskapspatenträtten och om överprövning vid förstainstansrätten medges slutligen krav på ersättning för skada till följd av interimistiska eller bevisskyddande åtgärder.

Enligt punkt e överförs behörighet i vitesföreläggande för den händelse att ett beslut i gemenskapspatenträtten om att vidta en viss åtgärd eller avstå från ett visst handlande inte iakttas. Gemenskapspatenträtten bör själv kunna förelägga vid vite att rättens beslut skall följas. Om gemenskapspatenträtten t.ex. beslutar att svaranden skall upphöra att göra intrång, bör den samtidigt kunna besluta att underlåtenhet att efterkomma beslutet innebär en skyldighet att betala ett vitesbelopp. Om ett vitesföreläggande hade krävt en separat ansökan till domstolarna i medlemsstaterna, skulle värdefull tid gå förlorad på att säkerställa respekt för gemenskapspatenträttens beslut.

På alla punkter utom dem där beslutet uttryckligen ger behörighet till domstolen, behåller de nationella domstolarna sin behörighet. I artikel 46 i utkastet till förordning om gemenskapspatent klargörs att de nationella domstolarna är behöriga vid alla typer av talan där domstolen inte gjorts exklusivt behörig, vilket t.ex. gäller tvister om ägande till gemenskapspatent.

Artikel 2 – Övergångsbestämmelse

Artikel 2 är en övergångsbestämmelse som gäller behörighetsöverföringens omfattning. EU-domstolssystemet kommer inte att upprättas förrän efter en övergångsperiod, under vilken de nationella domstolarna skall ha behörighet. Då inställer sig frågan hur behörighetsöverföringen kommer att påverka mål som pågår när överföringen träder i kraft. I artikel 2 anges entydigt att sådana mål som inletts vid en nationell domstol innan behörighetsöverföringen till domstolen sker inte skall påverkas. Följaktligen kommer de att avgöras av den nationella domstol där de redan pågår.

Artikel 3 – Godkännande av medlemsstaterna

I artikel 3 rekommenderar rådet medlemsstaterna att anta de behörighetsgivande bestämmelserna i artiklarna 1 och 2 i beslutet enligt vad som föreskrivs i respektive stats konstitution, vilket innebär att artikel 229a i EG-fördraget tillämpas. För att åstadkomma öppenhet och ge rådet möjlighet att följa utvecklingen skall medlemsstaterna snarast möjligt underrätta rådet om vad de måste göra och när nödvändiga beslut fattas.

Artikel 4 – Ikraftträdande

Artikeln gäller beslutets ikraftträdande och därmed den behörighetsöverföring till domstolen som det stadgar om. Ikraftträdandet görs avhängigt av två förutsättningar. För det första skall medlemsstaterna ha anmält att de godkänner behörighetsöverföringen efter det antagande enligt respektive lands konstitutionella krav som föreskrivs i artikel 229a i EG-fördraget och artikel 3 i föreliggande beslut. Men beslutet om behörighetsöverföring till domstolen kan inte träda i kraft direkt på medlemsstaternas anmälan. I den gemensamma politiska strategin av den 3 mars 2003 enades rådet om att de nationella domstolarna skall ha behörighet under en övergångsperiod när gemenskapspatent redan meddelas men domstolssystemet ännu inte har etablerats. Domstolssystemet kommer att upprättas senast 2010. För att man skall slippa en situation där det finns löpande gemenskapspatent men ingen behörig domstol inför vilken rättigheterna kan försvaras, får behörighetsöverföringen inte ske vid en tidpunkt när EU:s domstolssystem ännu inte är i drift. Därför skall föreliggande beslut träda i kraft först efter en andra förutsättning, ett besked från domstolens ordförande som skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning och ange att gemenskapspatenträtten och överklagandeavdelningen vid förstainstansrätten har bildats i enlighet med gällande lag.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om att ge domstolen behörighet i mål om gemenskapspatent

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 229a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska rådet manade vid sitt möte i Lissabon i mars 2000 till större insatser för att stärka Europeiska unionens konkurrenskraft i en kunskapsbaserad ekonomi och underströk därvid betydelsen av ett verksamt patentskydd på gemenskapsnivå.
- (2) Systemet för patentskydd har kännetecknats av att patent meddelas antingen av det nationella patentverket i en medlemsstat eller av Europeiska patentverket (EPO) med verkan i en medlemsstat samt att patenträtterna görs gällande genom talan vid de nationella domstolarna i den berörda medlemsstaten.
- (3) Innovativ europeisk industri är beroende av att det finns verksamt rättsligt skydd på gemenskapsnivå för uppfinningar. Genom att skapa ett patentsystem på gemenskapsnivå bestående av ett enhetligt gemenskapspatent och en möjlighet att göra gällande detta inför en gemenskapsdomstol som skall upprättas senast 2010 efter en övergångsperiod då de nationella domstolarna behåller sin behörighet, fullbordas unionens system för patentskydd.
- (4) Genom rådets förordning (EG) nr .../2003 av den [...] 2003 om gemenskapspatent⁴, införs en rätt till gemenskapspatent. En innehavare av en rätt till gemenskapspatent åtnjuter skydd för en uppfinning på gemenskapsnivå på enhetliga villkor enligt förordningen.
- (5) Domstolen bör ges behörighet i vissa tvister om gemenskapspatent.

¹ EUT C , , s . .

² EUT C , , s . .

³ EUT C , , s . .

⁴ EUT L , , s . .

- (6) Den behörighet som ges till domstolen skall utövas av gemenskapspatenträtten, som upprättas i enlighet med rådets beslut nr .../2003⁵ antaget med stöd av artiklarna 225a och 245 i fördraget. Enligt dessa artiklar får särskilda rättsinstanser knutna till förstainstansrätten upprättas med uppgift att pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden.
- (7) Enligt artikel 225.2 i fördraget skall förstainstansrätten vara behörig att pröva och avgöra överklaganden mot avgöranden som fattas av de särskilda rättsinstanser som upprättas enligt artikel 225a i fördraget. Överprövningar i förstainstansrätten av avgöranden i gemenskapspatenträtten kan med stöd av artikel 225.2 i undantagsfall omprövas av domstolen om det finns en allvarlig risk för att enhetligheten eller konsekvensen i gemenskapsrätten undergrävs.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Överföring av behörighet på domstolen

Domstolen skall ha ensam behörighet i följande ärenden:

- a) intrång i eller giltighet för gemenskapspatent och gemenskapstilläggsskydd,
- b) utnyttjande av uppfinningen efter det att gemenskapspatentsansökan offentliggjorts eller rättigheter grundade på tidigare användning av uppfinningen,
- c) interimistiska och beviskyddande åtgärder som har samband med de ärenden som omfattas av behörigheten,
- d) skadestånd eller ersättning i de fall som avses i punkterna a, b och c,
- e) föreläggande om vite i de fall ett avgörande eller föreläggande som medför en skyldighet att vidta en viss åtgärd eller avstå från ett visst handlande inte följs.

Artikel 2

Övergångsbestämmelse

Domstolen skall inte ha behörighet i tvister där talan redan har väckts vid en nationell domstol vid den tidpunkt då detta beslut träder i kraft.

Artikel 3

Medlemsstaternas antagande

Rådet rekommenderar medlemsstaterna att i enlighet med sina respektive konstitutionella krav anta bestämmelserna i artiklarna 1 och 2 i detta beslut. Medlemsstaterna skall snarast meddela rådet vilka åtgärder som skall vidtas och att de har antagits.

⁵ EUT L , , s . .

Artikel 4

Ikraftträdande

Detta beslut skall träda i kraft efter det att den sista medlemsstaten anmält till rådet att den godkänner detta beslut på den dag då ett beslut av domstolens ordförande offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* om att gemenskapspatenträtten och överklagandeavdelningen vid förstainstansrätten har upprättats i enlighet med gällande lag.

Utfärdat i Bryssel den [...]

På rådets vägnar
Ordförande
[...]

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Politikområde: Immaterialrätt

Verksamhet: Att bilda ett EU-domstolssystem för patentmål

ÅTGÄRDENS BETECKNING: FÖRSLAG TILL RÅDSBESLUT OM ATT GE EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL BEHÖRIGHET I MÅL OM GEMENSKAPSPATENT

1. BERÖRDA BUDGETRUBRIKER

EU-domstolssystemet för patentmål bildas med hjälp av två rådsbeslut. Genom detta beslut, som grundar sig på artikel 229a i EG-fördraget, överförs behörighet i mål om gemenskapspatentet till domstolen. Det andra beslutet, som grundar sig på artiklarna 225a och 245 i EG-fördraget och som läggs fram i form av ett andra förslag, innehåller de bestämmelser som krävs för att upprätta gemenskapspatenträtten och dem som rör överklaganden vid förstainstansrätten. Budgetkonsekvenserna kommer att framgå av detta andra beslut som leder till personalutgifter och andra administrativa utgifter. Domare, justitiesekreterare, biträdande referenter och annan personal måste rekryteras, domstolssalar, kontorsutrymme och utrustning måste anskaffas. Detta beslut gäller dock endast överföring av behörighet på domstolen och är därför inte i sig någon belastning på EU:s budget. Det träder först i kraft den dag då ett besked från domstolens ordförande offentliggörs om att gemenskapspatenträtten och överklagandeavdelningen vid förstainstansrätten har upprättats i enlighet med gällande lag.

Därför innehåller detta förslag inte några siffror om de ekonomiska konsekvenserna av att ett EU-domstolssystem för patentärenden upprättas. Redovisningen i siffror finns i finansieringsöversikten i bilagan till kommissionens förslag till ett rådsbeslut om att upprätta gemenskapspatenträtten och om överprövning vid förstainstansrätten.

2. ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ej tillämpligt (se punkt 1).

3. BUDGETTEKNISKA UPPGIFTER

Ej tillämpligt (se punkt 1).

4. RÄTTSLIG GRUND

Artikel 229a i EG-fördraget.

5. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN OCH SKÄL FÖR ÅTGÄRDEN

5.1. Behovet av gemenskapsåtgärder

5.1.1. Mål för åtgärden

Det föreslagna rådsbeslutet ingår i ett övergripande projekt att upprätta ett gemenskapspatentsystem. Genom att man ändrar i EPC (Europeiska patentkonventionen) kan gemenskapen anslutas till konventionen och EPO (Europeiska patentverket) bemyndigas att meddela gemenskapspatent som kommer att ge innehavarna rättigheter enligt rådets förordning om gemenskapspatent. Efter en övergångsperiod skall särskilt talan om intrång i och giltighet för dessa rättigheter väckas vid ett EU-domstolssystem. Genom dessa åtgärder reformeras systemet för patentskydd i EU, vilket hittills kännetecknats av nationella patent med tvistlösning inför nationella domstolar, och genomförs de anpassningar som det europeiska näringslivet behöver på grund av att det i allt större utsträckning arbetar transnationellt på den inre marknaden. Tanken är att åtgärderna skall förbättra konkurrenskraften för EU:s innovativa företag genom att åstadkomma ett patentskydd på EU-nivå som kan försvaras genom talan vid en enda EU-instans, vars avgöranden har verkan i hela EU.

Som en del av detta övergripande projekt bildas EU-domstolssystemet för patentmål med hjälp av två rådsbeslut. Kommissionen har lagt fram ett separat förslag till rådets beslut om att upprätta gemenskapspatenträtten och om överprövning vid förstainstansrätten. Syftet med föreliggande förslag är att ge domstolen behörighet i mål om gemenskapspatent. Behörigheten kommer att utövas i första instans av den nyetablerade gemenskapspatenträtten och i andra instans av förstainstansrätten.

5.1.2. Förhandsutvärdering

Att det behövs ett EU-övergripande patentsystem är allmänt erkänt sedan årtionden. Det första initiativet i riktning mot ett sådant system ledde fram till EPC den 5 oktober 1973 och resulterade i en harmonisering av beviljandeprocessen för europapatent vid EPO men omfattade varken bestämmelser om vilka rättigheter patentet medförde eller om att upprätta ett enhetligt domstolssystem för tvisthandläggning. Detta lämnades åt nationell lagstiftning och rättsutövning i de konventionsanslutna staterna. I ett andra initiativ försökte EG-länderna skapa ett gemenskapspatent på grundval av en mellanstatlig överenskommelse som även omfattade tvistlösning. Gemenskapens patentkonvention undertecknades i Luxemburg den 15 december 1975 och följdes av ett avtal undertecknat i Luxemburg den 15 december 1989 om gemenskapspatent som omfattar ett protokoll om lösning av tvister i fråga om intrång i och giltighet för gemenskapspatent. Konventionen trädde dock aldrig i kraft. I samband med Europeiska rådets möte i Amsterdam i juni 1997 (handlingsplanen för den inre marknaden) offentliggjorde kommissionen en grönbok om att främja innovation med hjälp av patent. Rådfrågningarna kring grönboken och kommentarerna under hearingen den 25 och 26 november 1997 visade på ett tydligt stöd för tanken på ett gemenskapspatentsystem. Slutligen togs frågan upp vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 där man uppmanade till att upprätta ett gemenskapspatentsystem. Rådet enades i sin gemensamma politiska strategi från den 3 mars 2003 om ett antal centrala inslag i gemenskapspatentsystemet, bl.a. domstolssystemet som innebär att gemenskapspatenträtten skall upprättas på grundval av artikel 225a i EG-fördraget.

5.2. Planerad verksamhet och villkor för finansiering via budgeten

Ej tillämpligt (se punkt 1).

5.3. Genomförandebestämmelser

Ej tillämpligt (se punkt 1).

6. BUDGETKONSEKVENSER

Ej tillämpligt (se punkt 1).

7. EFFEKTER PÅ PERSONALRESURSER OCH ADMINISTRATIVA UTGIFTER

Ej tillämpligt (se punkt 1).

8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

8.1. Metod för uppföljning

I den gemensamma politiska strategin från den 3 mars 2003 planerar rådet (punkt 5) en översynsметод för gemenskapspatentsystemet, inklusive EU-domstolssystemet. Innebörden för detta beslut är att det sakområde som domstolen får behörighet för i kraft av beslutet kommer att granskas mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts. Kommissionen kommer att behöva rådfråga domstolen och berörda kretsar för att få in information om hur EU:s domstolssystem fungerar, varpå den kommer att utvärdera den insamlade informationen och föreslå ändringar i beslutet om det är påkallat.

8.2. Planerad form och tidsplan för utvärderingar

På grundval av den gemensamma politiska strategi som rådet antog den 3 mars 2003 kommer kommissionen att lägga fram en rapport om hur alla aspekter av gemenskapspatentet, även domstolssystemet, fungerar fem år efter det att det första gemenskapspatentet har meddelats. Ytterligare översyn kommer att genomföras regelbundet.

9. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

Detta är ovidkommande. Förslaget gäller överföring av behörighet om gemenskapspatent till domstolen och berör inte något politikområde där det finns risk för bedrägerier.

KONSEKVENSBEDÖMNING

FÖRSLAGETS KONSEKVENSER FÖR FÖRETAG, SÄRSKILT SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

BETECKNING PÅ FÖRSLAGET

Förslag till rådets beslut om att ge Europeiska gemenskapernas domstol behörighet i mål om gemenskapspatent.

DOKUMENTETS REFERENSNUMMER

[...]

FÖRSLAGET

1. Med hänsyn till subsidiaritetsprincipen, varför behövs det en gemenskapslagstiftning på detta område, och vilka är huvudmålen?

Målsättningen för gemenskapspatentsystemet är att åstadkomma ett EU-övergripande patentskydd som kan försvaras via talan inför en enda domstol med enhetligt arbets- och synsätt. Den målsättningen kan bara uppnås på EU-nivå.

KONSEKVENSER FÖR FÖRETAGEN

2. Vilka kommer att påverkas av förslaget?

- Vilka näringsgrenar?

Alla näringsgrenar som hanterar patenterbara tekniska uppfinningar berörs av gemenskapspatentsystemet. I händelse av tvist kan de vara part i ett mål vid gemenskapspatenträtten eller ett överklagande till förstainstansrätten inom ramen för den behörighet som överförs till domstolen.

- Vilken storlek har de företag som berörs (vilken är andelen små och medelstora företag)?

Teoretiskt sett kan alla företag oberoende av storlek vara part i mål om gemenskapspatent som handläggs vid EU:s domstolssystem. T.ex. kan innehavaren till ett gemenskapspatent som kärke försvara sina rättigheter i kraft av gemenskapspatentet vid gemenskapspatenträtten. En tredje part kan som kärke inleda en ogiltighetstalan mot ett gemenskapspatent som ger innehavaren en ensamrätt, vilken han eller hon anser vara ogiltig. Som svarande kan rättshavaren försvara patentets giltighet eller som tredje part försvara sig själv mot ett påstått intrång i ett gemenskapspatent.

Med hjälp av gemenskapspatentsystemet hoppas man göra patentskydd på uppfinningar mera attraktivt särskilt för små och medelstora företag, vilket särskilt kommer att öka betydelsen för den här gruppen. Hitintills meddelas patent i en

medlemsstat med verkan i denna medlemsstat, och tvistlösningen sköts av de nationella domstolarna i samma medlemsstat enligt nationell patenträtt och nationellt rättegångsförfarande, varvid detta sista är särskilt svårhanterligt för små och medelstora företag. Genom det planerade EU-övergripande domstolssystemet kommer en enhetlig patenträtt med giltighet i hela EU att kunna försvaras i ett gemensamt rättegångsförfarande med enhetligt arbets- och synsätt.

3. Vad måste företagen göra för att följa förslaget?

Företagen kommer bara att påverkas när de deltar i tvister om gemenskapspatent. Då måste de bekanta sig med förfarandet vid EU:s domstolssystem.

4. Vilka ekonomiska effekter är det sannolikt att förslaget får?

Förslaget kommer endast att få ekonomisk verkan i kombination med andra rättsinstrument inriktade på att upprätta gemenskapspatentsystemet. I det stora hela kommer gemenskapspatentsystemet att ha en positiv ekonomisk effekt. Närmare bestämt enligt nedan:

- för investeringar och nyetablering av företag?

Gemenskapspatentsystemet kommer att inverka positivt på investeringsviljan till följd av att det rättsliga skyddet för uppfinningar förbättras i EU. Utsikterna till återbäring på investeringar i innovativ teknik blir bättre, vilket fungerar som investeringsincitament. Eftersom bättre rättsligt skydd vidare kommer att bli billigare kommer företagen att kunna använda sina anslag till forskning och utveckling på ett effektivare sätt, vilket kommer att leda till fler uppfinningar, vilket i sin tur kommer att stimulera investeringar inriktade på att exploatera uppfinningarna ekonomiskt. Verksamt patentskydd är dessutom ofta det rättsliga fundament som ekonomiskt framgångsrika företag bygger sin framgång på. Därför kommer ett mera integrerat, enklare och billigare patentskydd att leda till att det startas fler företag.

- för företagens konkurrenskraft?

Gemenskapspatentsystemet kommer att göra patentskydd effektivare, enklare och billigare inte bara för de företag som redan använder sig av patentskydd i sina affärsstrategier, utan också göra patentering mera lättåtkomligt för andra företag, särskilt de små och medelstora. Möjligheten att skydda en uppfinning och den därtill kopplade investeringen på EU-nivå kommer att stärka alla företag som använder patent i sin strategi när de konkurrerar på den inre marknaden. Vidare kommer det europeiska näringslivets konkurrenskraft att stärkas globalt jämfört med viktigare handelspartner och konkurrenter. Idag är patentskydd i t.ex. USA eller Japan avsevärt billigare än i EU antingen det söks nationellt eller via EPO. Följaktligen kan företag i USA och Japan utveckla patenterade produkter till väsentligt lägre priser och sedan marknadsföra dem internationellt. Genom gemenskapspatentsystemet hoppas man undanröja detta hinder för europeisk konkurrenskraft.

- för sysselsättningen?

Ökade investeringar i innovativ teknik och stärkt konkurrenskraft för europeiska företag kommer att leda till att det skapas nya arbetstillfällen. Dessa nya arbetstillfällen kan förväntas över hela skalan av tekniska områden och till dessa

områden kopplade företag. Särskilt den moderna, innovativa tekniken som spelar en stadig växande roll i en kunskapsbaserad global ekonomi kommer att ha fördelar.

5. Innehåller förslaget åtgärder där hänsyn tas till de små och medelstora företagens speciella situation (lägre eller andra krav osv.)?

Detta är ovidkommande. Det går inte att göra någon skillnad mellan företag på grundval av storlek när det gäller överföring av behörighetsområden till domstolen.

SAMRÅD

6. Förteckning över organisationer med vilka samråd skett samt redogörelse för huvuddragen i deras ställningstagande.

Att det behövs ett EU-övergripande patentsystem är allmänt erkänt sedan årtionden. Det första initiativet i riktning mot ett sådant system ledde fram till EPC den 5 oktober 1973 och resulterade i en harmonisering av beviljandeprocessen för europapatent vid EPO men omfattade varken bestämmelser om vilka rättigheter patentet medförde eller om att upprätta ett enhetligt domstolssystem för tvisthandläggning. Detta lämnades åt nationell lagstiftning och rättsutövning i de konventionsanslutna staterna. I ett andra initiativ försökte EG-länderna skapa ett gemenskapspatent på grundval av en mellanstatlig överenskommelse som även omfattade tvistlösning. Gemenskapens patentkonvention undertecknades i Luxemburg den 15 december 1975 och följdes av ett avtal undertecknat i Luxemburg den 15 december 1989 om gemenskapspatent som omfattar ett protokoll om lösning av tvister i fråga om intrång i och giltighet för gemenskapspatent. Konventionen trädde dock aldrig i kraft. I samband med Europeiska rådets möte i Amsterdam i juni 1997 (handlingsplanen för den inre marknaden) offentliggjorde kommissionen en grönbok om att främja innovation med hjälp av patent. Rådfrågningarna kring grönboken och kommentarerna under hearingen den 25 och 26 november 1997 visade på ett tydligt stöd för tanken på ett gemenskapspatentsystem. Slutligen togs frågan upp vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 där man uppmanade till att upprätta ett gemenskapspatentsystem. Rådet enades i sin gemensamma politiska strategi från den 3 mars 2003 om ett antal centrala inslag i gemenskapspatentsystemet, bl.a. EU-domstolssystemet som innebär att gemenskapspatenträtten skall upprättas på grundval av artikel 225a i EG-fördraget.